

ontroering geen vlucht voor de wereld, maar een kritiek op de wereld.

Het ontroerende als datgene wat je na een lange odyssee thuisbrengt: 'Dat is het dus'. Niet oproep, maar vaststelling. Nuchter en zonder aspiratie. Na de grootse museumzaal, na de onverbiddelijke *white cube* van de modernisten: de paravent van Vuillard, de badkamer van Marthe, de deurlijst van Van Rijsselberge, de doorkijk van Hammershoi, het openstaande raam van Johan Deloore. Momenten van het inactuele.

De tijd van de ontroering is een andere dan die van de bewondering (*la longue durée*), of die van het enthousiasme (*l'instantané*) maar de tijd van het werk zelf. De ontroering begeleidt de beweging van een acteur, een melodie, een zin, een enjambement. Niet heftig, niet blijvend, maar begeleidend. Ontroering is tijd die men zich samen met het ontvouwende werk eigen maakt. Een tijd die men juist niet kan delen (opnieuw dat scheidende). Ontroerd is men steeds alleen.

In de ontroering slaat de stem over, schokt het lichaam mee in tranen. Kortom, de ontroerde struikelt, in de plaats van beheersing staat onhandigheid. De ontroerde bloost, stottert – komieke *maladresse*. Ontroering is precies dat: controle verliezen. Bij iedere ontroering dus een mespunt schaamte.

Willen de andere passionele investeringen in het kunstwerk toch altijd benoemd en verantwoord worden, de ontroering ziet in dat verantwoording verweer is, geen openhartige bekentenis. De ontroering draagt het masker van een zekere domheid en, waarom niet, van een zekere smakeloosheid. De onophoudelijke moderne kritiek op het intieme (zo verschillend van de creatie en exaltatie ervan door Verlichting). Het intieme is de vijand van het moderne, de ontkenning van het enthousiasme.

Zoals er een wereld zonder enthousiasme bestaat, net zo bestaat een wereld zonder ontroering. De kritiek op de kitsch is de kruistocht tegen de ontroering. En die kruistocht wordt met het grootste enthousiasme gevoerd. Enthousiasme en ontroering liggen als twee uitersten in het verlengde van elkaar maar ze zijn ook antipoden. Zoals de enthousiaste juist niet de ontroering wil, zo weert de ontroerde enthousiasme af.

.....

Enthousiasme en ontroering liggen als twee uitersten in het verlengde van elkaar, maar ze zijn ook antipoden. Zoals de enthousiaste juist niet de ontroering wil, zo weert de ontroerde enthousiasme af.

De ontroering is niet principieel en streng, maar toegankelijk, vergevingsgezind, eigenzinnig, radicaal autonoom: het collectieve wij, vervangen door een privaat mijn. Ontroering is niet slim, niet zelfkritisch, niet op zoek naar erkenning. Het legt geen verantwoording af. Legt zich niet bij normen neer. Integendeel, wat zich door normen laat leiden, ontroert zelden. In de ontroering zijn er geen drijfveren meer maar is er voltooiing. De ontroerde zegt: dit is af. De wenende zegt: dit is de grens van het ervaarbare. De ontroerde is als Mozes voor het Beloofde Land – daar is het, zij het onbereikbaar. Daar is het, want onbereikbaar. Daar is het en dus onbereikbaar. Daar is het en gelukkig onbereikbaar. Juist daar, op die plek, in dat besef is er ontroering.

